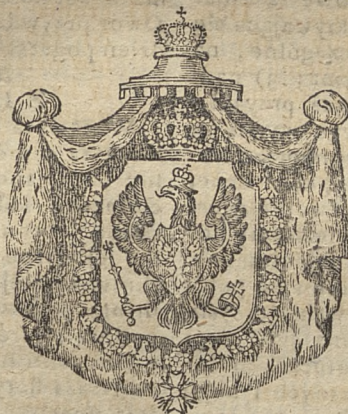

GAZETA

Wielkiego

Xięstwa

POZNANSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornej *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

N° 179. — W Piątek dnia 3. Sierpnia 1832.

Wiadomości zagraniczne.

R o s s y a.

Z Petersburga, dnia 16. Lipca.

Nowa organizacya sądów handlowych w Rossyi.
— N. Cesarz w dniu 14. Maja b. r. zatwierdził nową organizacyą sądów handlowych w Rossyi i ustawę sądowego w nich przewodu. Powtórzymy tu w skróceniu główne zasady tego nowego prawa, nie tyle ze względu na potrzebę naszych czytelników; gdyż prawo to jeszcze zrazu w stolicach będzie obowiązywało, ile ze względu na jego wewnętrzną wartość i szczęśliwe zastosowanie ulepszeń w przewodzie handlowym poczynionych. Kodex handlowego przewodu Rossyjski, nie ustępuje teraz żadnemu zagranicznemu, co do szybkości tak istotnej w sprawach handlowych. Sąd handlowy składają: Prezydent, jego towarzysze i członkowie, których liczbę etat określa. W stolicach sąd handlowy ma dwa oddziały; w jednym zasiada prezydent, w drugim jego towarzysze. Kancellaryą składają sekretarze, protokolisci, tłumacze i pisarze. Przy niej będą też jeszcze przysięgli woźni i słudzy. Nadto, przy sądzie będą przysięgli kuratorowie do spraw bankruckich i przysięgli adwokaci. Prezydentów i ich towarzyszy mianuje N. Cesarz na przełożenie Ministra sprawiedliwości. Na ten

urząd do sądów stołecznych miejskie zgromadzenia w stolicach podają Ministrowie kandydatów. Kandydaci takowi wybierają się z urzędników, którzy nie mogą mieć niższego od 6 klasy stopnia. Urzędowanie prezydenta i towarzysza nie ma wskazanego terminu; urzędowanie członków, których wybór należy do miejskich zgromadzeń, trwa na równi z urzędowaniem assessorów izb cywilnych i kryminalnych. Kuratorowie przysięgli wyznaczają się ze spisu kandydatów wybieranych przez miejskie zgromadzenia. Pełnomocnikiem w sądzie handlowym w sprawach między prywatnymi nie może być nikt, kto nie jest na spisie przysięgłych adwokatów. Pomieszczenie na tym spisie wyłączenie z niego zależy wprost od woli sądu. Adwokaci wykonywają przysięgę. Kupcy wszakże, lub zagraniczni goście prowadzący handel, tudzież osoby należące do kantoru żałującego lub obżałowanego, mogą bez przysięgi i pomieszczenia na spisie, doglądać biegu spraw prywatnych w sądzie. Sprawy handlowe, wynikające ze sprzedaży na gotówkę, w sklepach, na rynkach, jarmarkach, tudzież sprawy, w których przedmiot sporny nie przenosi 500 r. ass. nie podpadają pod rozbiór sądów handlowych. Od sądu handlowego odzew idzie do senatu. Lecz w stolicach sprawy, w których początkowe poszukiwanie nie przenosi 10,000 r. ass., sąd handlowy rozstrzy-

ga ostatecznie. Posiedzenia sądowe są trojaki: 1) zwyczajne, na sprawy odbywające się drogą ustnego przewodu; 2) szczególne, na sprawy odbywające się drogą pisma; 3) nadzwyczajne, na sprawy wymagające przyspieszenia. Sprawy sądu handlowego wyjęte są z pod dozoru gubernalnego prokuratora. Strony w sądzie rozprawiają się ustnie, albo same, albo przez pełnomocników. Przewód na piśmie ma miejsce jedynie na żądanie strony powodowej, lub jeśli sąd uzna to za potrzebne. Całe piśmiennictwo w sądzie handlowym polega na utrzymywaniu księgi prośb wchodzących, księgi pozwów i nakazów stawienia się, księgi spraw, księgi posiedzeń, księgi potocznych dekretoów, księgi dekretoów ostatecznych i księgi pism wychodzących. Sąd handlowy nie przeszkadza bynajmniej ukończeniu spraw drogą polubownego sądu, owszem, na żądanie stron, sam może się w polubowny zamieniać. Wyjątki sądu opierają się na prawach, a w przypadkach, dokładnie prawem nieokreślonych, wolno jest odwoływać się do zwyczajów handlowych i do wyroków, które w tymże sądzie zapadły i stały się prawomocnymi. Całe prawo składa się z 385 paragrafów i z $9\frac{1}{2}$ arkuszy wzorów xiąg, pozwów i t. p.

A u s t r y a.

Z Wiednia, dnia 24. Lipca.

Najjaśniejsze Państwo przybyli dnia 19. t. m. w pożądanym zdrowiu do Linz, gdzie z ukontentowaniem największym mieszkańców w pałacu letnim stanęli.

Przedwczoraj dnia 22. Lipca zgłosił pomimo starania najślawniejszych lekarzy w kwiecie swojej młodości, J. X. M. Xiążę Reichstadt po długiej chorobie na suchoty w Schönbrunn. — J. C. M. Arcy Xiężna Marya Ludwika, Xiężna Parmy, która swego syna od przybycia samego z największą troskliwością pielęgnowała, jako i cały dwór, pogrążeni są w najcięższym smutku przez utratę J. X. M. Xięcia Reichstadt, który w kwiecie młodości swojej pełen nadziei, na zawsze rodzinę swoją opuścił, a którego smutku uczestnikami są nietylko mieszkańcy tutejszej stolicy, ale powiększej części całego kraju. Zwłoki śmiertelne J. X. Mości wystawione będą na widok publiczny dnia 24. t. m. rano o 8. w nadwornym parochialnym kościele. O godzinie 2. po południu złożone będzie serce zmarłego Xięcia w kaplicy loretańskiej Augustynianów; poczem wnętrzności złożone zostaną w kościele Ś. Stefana, o 5. przedwieczorem nastąpi wspaniała exportacya, a po niej złożenie zwłok z ozdobami rodu jego do grobowca rodziny cesarskiej u Kapucynów. — Nabożeństwo żałobne za zmarłego Xiążęcia odbywać się będzie w Środę i Czwartek dnia 25. i 26. t.

m. w kościele nadwornym parochialnym. — Dwór przywdzieje żałobę dnia 24. t. m. jako w dzień pogrzebowy na 6 tygodni.

N i d e r l a n d y.

Z Hagi, dnia 22. Lipca.

Warownia de Nolle, po za Vliessingen, którą za czasów Napoleona „Fort Montebello“ nazywano, opatrzona jest w działa najcięższego kalibru, jest w najdoskonalszym stanie obrony i ciągle robią przygotowania do jej obrony. — Dla żołnierzy w cytadeli Antweperskiej, którzy od Października 1830. r. urlopu jeszcze niedostali, zrobiono loteryą, podług której z wygrywających po trzech z kompanii na 14 dni na urlop puszczają mają. — Nasza flota przed Antwerpią stojąca, zajęła obecnie następujące stanowiska: 12 batów artylerji przed miastem; 1 korweta i 1 artyleryjski bat pomiędzy Pyptaback i Kreutzfort; 2 artyleryjskie statki przed Parolfort; 1 korweta artyleryji, 1 bat parowy, 1 fregata, 1 korweta i 7 batów artyleryji pod Lillo; 1 bat parowy, 1 okręt liniowy, 2 baty artyleryji przy Doels; a 2 baty artyleryji przy warowni Bath. Ogółem 8 rozmaitych statków wojennych i 26 statków artyleryji. W cytadeli zajmowano się wszelkiego rodzaju przygotowaniami; zabezpieczano domy od uszkodzenia bomb, a codziennie przybywają oddziały wojska, materiały palne, żywność i zapasy wojenne. Ze strony granicy naszej zrobiono wszelkie przygotowania do odporu w razie napaści Belgijczyków.

Natężenie publiczności naszej w oczekiwaniu, zwrócone jest jedynie na propozycje konferencyj, lubo nie pewnego w tej mierze niemamy, tedy nam się jednak domyślać należy, że jakowe zbliżenie się do ostatnich propozycji niderlandzkich niezawodnie nastąpi. Oczekujemy czegoś stanowczego, a szczególnież z tego względu, że konferencya zdaje się ostatniego kroku używać do pogodzenia obydwóch stron. — Krążącym wieściom mało jeszcze tu dają wiary.

O zbliżeniu się Belgijczyków ku naszej granicy niemamy od dnia wczorajszego żadnych bliższych wiadomości. W Breda tylko tyle wiadomo, że na pogranicznych wsiach zamówiono kwatery; jednakże aż do 20. t. m. żadne wojska tam się jeszcze niejawily. Podług ustnych doniesień kuryera, przybyłego przez Breda, miały nastąpić głównejsze poruszenia w dywizji 2. Generała Duvivier.

Z Bruxelli, dnia 21. Lipca.

Robią tu jeszcze wciąż przygotowania wojenne. Oddział kirasyerów składający się z 5 szwadronów, jest w pochodzie do Mastrychtu; trzy zaś inne szwadrony, które dotąd w Tournay

pozostawały; odebrały także rozkaz udania się do swojego pułku.

Z Tournay donoszą, że do Antwerpii przyjdzie transport 1000 bomb, a 800 sztuk broni palnej do Ypres.

Dziś rano około godziny 6. zwiastował uroczysty odgłos dzwon i huk armat rocznicę wstąpienia na tron Króla Leopolda. Koło godziny 11. udał się Król Jmć w towarzystwie urzędników swego dworu, sztabu generalnego, władz wojskowych i cywilnych, jakoteż wojska regularnego, milicyi, cechów i licznie zgromadzonego ludu pod okrzykami radości do kościoła St. Gudula, na nabożeństwo, a po odśpiewaniu *Te Deum* powrócił do zamku swego, gdzie z ganku przypatrywał się defilującym przed nim wojskom. Posłowie angielski francuzki, urzędnicy sądu nadwornego, ministrowie, członkowie władz wojskowych i cywilnych objadowali u Króla, który wieczorem tameczny teatr swą obecnością zaszczycił. — Mieszkanie przyszłej Królowej w tych dniach zupełnie będzie przygotowane; ślady kul armatnych z Września starannie zagładzono. Pokoje wszystkie ozdobione gustownie i spodziewają się przybycia Królowej do Bruxelli na dzień 12. Sierpnia.

W tutejszych dziennikach czytamy: Dnia 13. t. m. doniosła konferencja londyńska pełnomocnikowi belgijskiemu o odebraniu jego noty z dnia 7. t. m. Uwiadomienie to nadmienia, iż pełnomocnicy Anglii, Francyi, Austrii, Prus i Rosyi donosząc o odebraniu jego noty, oświadczają że z ostatnich wiadomości udzielonych w imieniu Króla holenderskiego, wyraźne okazuje się zbliżenie jego do rozstrzygnięcia się mającego porozumienia terytoryalnego, i wyłuszcza kilka punktów o których niezawodności po uwagach dostatecznych zrobionych przez ministrów holenderskich przekonywają się. W końcu nadmienia konferencja, że wnioski swoje robi w duchu noty z dnia 11. Czerwca podanej do Króla Holandyi.

Wyznaczono tu już oficerów mających ćwiczyć armią rezerwową składającą się z 30.000. Pułkownik polski Pruszyński znajdujący się w służbie belgijskiej przy artylerji, miał sobie w wysokim stopniu względy Króla zjednać, który go nawet do swojej osoby zbliżyć pragnie. W ogólności postępują tu Polacy nader przykładnie i pozyskali powszechną miłość i szacunek.

Portugalia.

Z Lizbony, dnia 11. Lipca.

(Gazeta frankfurcka.) — Spostrzeżono tu, na pogłoskę wyładowania Dom Pedra w Oporto, wielki postrach na Ministrach. Spodziewano się, że Dom Pedro wyładuje niezawodnie do Lizbony, i przysposobiono się

nadzwyczajnie na jego przyjęcie. Zdaje się, że zrobiono plan bronienia się do ostatniego, i spodziewają się tu co chwila dekretu ogłaszającego stolicę w stanie oblężenia. Wszystkie to powiększa nieukontentowanie mieszkańców, jakoteż niejaki oburzenie umysłów coraz widoczniejszem się okazuje. Duchowieństwo stara się wszelkimi sposobami dodawać odwagi stronnikom Dom Miguela, rozglaszając, że lud massami się uzbroi na obronę tronu, i honoru narodowego. — Od ostatnich 24. godzin wysłano wiele nadzwyczajnych kuryerów tak do różnych prowincyi Portugalii jako i za granicę. — Zakłady pułkowe, znajdujące się w pobliżu stolicy, odebrały rozkaz cofnięcia się w głąb kraju.

(Const.) — Pomimo wszelkie starania Dom Miguela, w przytłumianiu ducha swoich poddanych, panuje w Lizbonie od czasu wyładowania Dom Pedra zaburzenie umysłów nadzwyczajne. — W ogłoszeniu pewnem rzekł Intendent policyjny w imieniu Dom Miguela: „Napaść na Portugalię jest najniebezpieczniejsza i niesłychana, jaka kiedykolwiek kraj jaki spotkać mogła. Honor narodowy Portugalii wymaga, aby ją stanowczo odeprzeć. Rząd ze swojej strony będzie się starał wszelkich sił użyć, na uratowanie kraju swojego.“

(Globe.) — Wiadomość o wyładowaniu D. Pedra do Oporto, nadeszła przez telegraficzną depeszę, dn. 9. t. m. do Lizbony. Dom Miguel zajmował się właśnie zbieraniem pieniędzy dla swego wojska, gdyż oprócz garnizonu lizbońskiego, nieodebrało już od 3 miesięcy żołdu. Utworzono w tym celu podatek i zredukowano wypłatę procentów wierzycieli, aż do 10 od sta, pomiędzy którymi znajduje się wielu cudzoziemców. Wielu oficerów przyaresztowano, znacznej liczbie dano dymissyę, których miejsca poobsadzano stronnikami Miguelistów. — Wojska hiszpańskie pozostają w swych załogach, i niewiadać żadnego przygotowania do jakowych poruszeń, żołnierzy zaś garnizonu w Salamancę zamykają co wieczór w koszarach, aby się nieporozumiewali z wojskami Dom Pedra albo też zupełnie nieprzechodzili na jego stronę.

Ponieważ komunikacja obecna pomiędzy Oporto a Lizboną zupełnie przerwana, tedy rząd nasz wydał rozkaz, że statki pocztowe jadące do Lizbony i przed Oporto stawać muszą.

(Journ. du Comm.) — Czytelnicy nasi dowiedzieli się z dzienników angielskich, że Dom Pedro uprojektował i na innem miejscu wyładować. Listy z Bajonny z dnia 18. t. m. donoszą, że mu się to istotnie udało. Wła-

dze miejscowe z Plasencia (w Hiszpanii) wysłały sztafetę z tą wiadomością do Madrytu, skąd takową przez kuryera do Bajonny nadesłano. Oddział floty Dom Pedra zbliżył się w kilka okrętów ku wieży Sancta Catharina przy przylądku Mondego, wyładował około 3000, i zajął mocną pozycyą około Figuero przy ujściu Mondego. Podług takiego planu usiłuje Dom Pedro trzymać się pobraża rzeczonoj rzeki, aby za jej pomocą mógł mieć wszelki dowóz żywności, w czasie, gdy się ku Lizbonie będzie zbliżał.

Podług mniemania Gazette, nie trzeba bynajmniej powątpiewać o wiadomościach powyższych, ponieważ aż do dnia 20. t. m. żadnych innych nie mamy.

Francya.

Z Paryża, dnia 21. Lipca.

Król Jmć powitał wczoraj Doktora Halma-Grand, który mu złożył raport o stanie cholery w Londynie.

Dziś dawał Król niderlandzkietmu Posłowi, Baronowi Fagel, prywatną audyencyą i odebrał od niego pismo Króla Jmci holenderskiego, podług którego Marłiz Dalmacyi objął miejsce dotychczasowego Posła francuzkiego w Hadze, Barona Durand de-Mareuil, który tymczasowo w Anglii Xiążęcia Talleyrand ma zastępować.

N. Królowa zwiedziła wczoraj mennicę w towarzystwie Xiężniczki Maryi Ludwiki, Klementyny, Xięcia Nemours i Xięcia v. Joinville.

Generał-Major komenderujący w departamencie Vaulouse, Aymar, wydał dnia 5. t. m. rozkaz następujący do Pułkownika zakładu polskich wychodźców w Avignon: „Panie Pułkowniku! Minister wojny uwiadomił Generała-Porucznika dowódcę 8. dywizyi, że ma być nowy batalion legionu uorganizowany, który się z Polaków przybyłych z Gdańska ma składać, aby takowy do Toulonu, a stamtąd do Algieru odesłano. Polacy, którzy we Francyi w zakładach pułkowych się znajdują, a pragną do legii tych wstępować, mogą na żądanie swe, każdego czasu być przyjmowani.“ — Podług listów z Rochefort, spodziewano się w tamtejszój zatoce okrętów z kilkuset Polakami. Statek „Thisbe“ wypłynął z zatoki owój, dla przecięcia wszelkiei komunikacyi tych okrętów ze stałym lądem, ponieważ owi Polacy wprost na okręty francuzkie tylko przyjmowani być mają.

PATENT SUBHASTACYJNY.

Dom z przyległościami w powiecie i mieście tutejszym pod liczbą 123 położony i Assessore-

rowi Karolowi Wilhelmu i Joannie Louizie małżonkom Goltz należący, który według taksy sądowej, która u nas przejrzaną być może, na 5736 tal. otaxowany został, ma być w zleceniu Król. Sądu Ziemiańskiego w Wschowie. drogą koniecznej subhastacyi publicznie najwięcej dającemu sprzedany. Tym końcem wyznaczone zostały terminy licytacyjne

na dzień 3. Lipca,

na dzień 3. Września,

termin zaś peremtoryczny

na dzień 5. Listopada r. b.,

tu w Sądzie zrana o godzinie 9, o których się zdolność kupienia posiadających, niniejszém uwiadomiam.

Kościan, dnia 14. Kwietnia 1832.

Królewsko-Pruski Sąd Pokoju.

OBWIESZCZENIE.

61 beczek wina węgierskiego, stojących w naszym sklepie, sprzedane zostaną

dnia 11. Sierpnia r. b.

o godzinie 9. przed południem najwięcej dającemu. Na termin ten zapraszamy chęć mających kupienia.

Poznań, dnia 28. Lipca 1832.

Król. Główny Urząd Poborów.

Dla zbitcia przesądu, jakoby w tych czasach niemożna tak dobrą, jak dawniej tabaki holenderskiej dostać, polecił mi pewien dom handlowy z zagranicy skład najdawniejszej i najlepszej tabaki holenderskiej. Tabaka ta, według zdania prawdziwych znawców, zaspakaja wszelkie życzenia, a obadwaj interessenci będą się starać o odchód i powiększenie tego odchodu wspomnioniej tabaki.

S. G. Haacke,

w rynku Nro. 49. w Poznaniu.

Wyciąg z Berlińskiego kursu papierow i pieniędzy.

Dnia 31. Lipca 1832.	Papierami	Gotowizną
Oblig. długu państwa . . .	94	93½
Oblig. bankowe aż do włącznie lit. H.	—	—
Zachodnio-Pruskie listy zastawne	97½	—
Listy zastawne W. Xięstwa Poznańskiego	—	99½
Wschodnio-Pruskie	100½	—
Szląskie	—	106½

Poznań, dnia 2. Sierpnia 1832.

Papierami. Gotowizną. Od sta.
Kurs obligów m. Poznania 95 — 4